

SZEMÉSZET

Szerkesztette

Süveges Ildikó

MEDICINA KÖNYVKIADÓ RT.
BUDAPEST, 1998

Tartalom

Bevezető 13

A szemészetről 13

1 A látószerv (organon visus) anatómiája 16

A látószerv részei 17

A szemgolyó anatómiája 17

A szemgolyó vérellátása 19

A szemgolyó idegellátása 22

A szemgolyó helye az orbitában 23

Összefoglalás 24

A szem fejlődése – fejlődési rendellenességek 24

Összefoglalás 31

2 A szembetegek vizsgálata 34

A szem és funkcióinak vizsgálata 36

Funkcionális vizsgálatok 37

A látásélesség meghatározása 37

A szem fénytörése 39

Alkalmazkodás (accommodatio) 41

Öregszeműség (presbyopia) 42

Alkalmazkodásbénulás 42

Az alkalmazkodás görcse 43

Fénytörési hibák 43

A fénytörés meghatározása – szemüvegrendelés 47

A látótér és vizsgálata 53

Színlátás 56

Adaptatio 58

A szem vizsgálata 60

Objektív vizsgálómódszerek 60

Speciális vizsgálatok 64

Összefoglalás 68

- 3 A szemhéjak (palpebrae) betegségei 70**
- A szemhéjak anatómiája 71
 - A szemhéjak fejlődése – fejlődési rendellenességek 72
 - Vizsgálómódszerek 73
 - A szemhéjak betegségei 74
 - A szemhéj bőrének betegségei 74
 - A szemhéj mirigyének betegségei 78
 - A szemhéjszélek betegségei 79
 - A szemhéjak hibás állása 81
 - A szemhéj tumorai 86
 - Tumorszerű elváltozások 86
 - Benignus tumorok 87
 - Malignus tumorok 88
 - A szemhéj sérülései 90
 - Összefoglalás 91
- 4 A kötőhártya (conjunctiva) betegségei 94**
- A kötőhártya anatómiája 95
 - A kötőhártya fejlődése 96
 - Vizsgálómódszerek 96
 - A kötőhártya betegségei 98
 - Gyulladások 98
 - Bakteriális conjunctivitisek 100
 - Chlamydiák okozta conjunctivitisek 103
 - Vírusok okozta conjunctivitisek 107
 - Gombák okozta conjunctivitisek 110
 - Paraziták okozta conjunctivitisek 110
 - Allergiás conjunctivitisek 111
 - Egyéb conjunctivitisek 113
 - Degenerációk 115
 - Elszíneződések 117
 - Daganatok 118
 - Jóindulatú daganatok 118
 - Potenciálisan malignus daganatok 119
 - Roszipulatú daganatok 121
 - A kötőhártya sérülései 122
 - Összefoglalás 123
- 5 A szaruhártya (cornea) betegségei 124**
- A cornea morfológiája 125
 - A cornea fejlődése – fejlődési rendellenességek 127
 - A cornea vizsgálata 128
 - A cornea betegségei 130
 - A cornea gyulladásai 130
 - A cornea gombás fertőzése 138
 - Trofikus zavarok okozta keratitisek 139
 - Endogén vagy immunspecifikus keratitisek 141
 - Ismeretlen eredetű keratitisek 143
 - Egyéb keratitisek 143

- A cornea degeneratív betegségei 144
 - A cornea degeneratiói 144
 - A cornea dystrophiái 146
 - A corneastroma dystrophiái 147
 - A corneastroma görbülési anomáliái 148
 - A hátsó határhártya dystrophiás folyamatai 150
 - A cornea daganatai 150
 - A cornea hegei 151
 - A cornea transzplantációja (keratoplastica) 151
 - A cornea refraktív sebészete 153
 - A cornea sérülései 154
 - Összefoglalás 160
- 6 Az ínhártya (sclera) betegségei 162**
 - A sclera anatómiája 163
 - A sclera fejlődése – fejlődési rendellenessége 163
 - A sclera betegségei 163
 - A sclera gyulladásai 164
 - A sclera sérülései 165
 - Összefoglalás 166
- 7 A lencse (lens cristallina) betegségei 168**
 - A lencse anatómiája 169
 - A lencse fiziológiája 169
 - A lencse fejlődése – fejlődési rendellenességei 170
 - A lencse betegségei 171
 - Cataracta 171
 - Primer cataracták 171
 - Konszekutív cataracták 176
 - A cataracta gyógyítása 180
 - Összefoglalás 184
- 8 Az érhártya (uvea) betegségei 186**
 - Az uvea anatómiája 187
 - Az uvea fejlődése – fejlődési rendellenességek 188
 - Vizsgálómódszerek 190
 - Az uvea betegségei 190
 - Gyulladások (uveitisek) 190
 - Az uvea dystrophiái, degeneratiói 202
 - Az uvea daganatai 204
 - Jóindulatú daganatok 204
 - Rosszindulatú daganatok 205
 - Az uvea sérülései 209
 - Összefoglalás 210
- 9 A zöldhályog (glaucoma) 212**
 - A glaucomáról 213
 - A csarnokzug anatómiája, csarnokvízkeringés 213
 - Vizsgálómódszerek 214

- A szemnyomás mérése 215
- A csarnokvíztermelés meghatározása 217
- Perimetria 217
- A tartós szemnyomás-fokozódás következményei 219**
- A glaucomák fajtái 220**
 - Elsődleges glaucoma 220
 - Nyitott zugú vagy simplex glaucoma 221
 - Glaucoma sine hypertensione (normális tenziójú vagy „low tension glaucoma”) 224
 - Ocularis hypertensionio 224
 - Zárt zugú glaucoma 224
 - Malignus glaucoma 228
 - Másodlagos glaucoma 228
 - Congenitalis glaucoma 230
 - Buphthalmus 230
 - Másodlagos glaucoma okozta buphthalmus 231
 - Későn manifesztálódó congenitalis glaucoma 232
 - Összefoglalás 232
- 10 Az üvegtest (corpus vitreum) betegségei 234**
 - Az üvegtest szerkezete 235
 - Az üvegtest funkciói 236
 - Az üvegtest fejlődése – fejlődési rendellenességek 236
 - Veleszületett üvegtesti rendellenességek 237
 - Az üvegtest vizsgálata 238
 - Az üvegtest életkorral járó változásai és degeneratív állapotai 239
 - Az üvegtest betegségei 240
 - Az üvegtest és a macula egyes betegségei 245
 - Az üvegtest sebészete (vitreoretinalis műtétek) 248
 - Összefoglalás 249
- 11 Az ideghártya (retina) és betegségei 252**
 - A retina anatómiája 253
 - A retina fejlődése – fejlődési rendellenességek 255
 - Vizsgálómódszerek 255
 - Az ép szemfenék 257
 - A retina betegségei 259
 - Ablatio retinae 259
 - Vascularis retinopathiák 265
 - A retina elváltozásai szisztémás érbetegségek következtében 271
 - Gyulladásos érbetegségek 276
 - Szerzett immundeficiencia syndroma (AIDS) 277
 - A retina infekciózus gyulladáshoz vezető megbetegedései 277
 - A pigmentepithelium fertőzőes eredetű betegségei 278
 - Retinadystrophiák 279
 - A retina degeneratív betegségei. Maculadegenerációk 280
 - Daganatok 284
 - Trauma által okozott betegségek 289
 - Összefoglalás 289

- 12 A pupilla betegségei 292**
- A pupillareflex pályája 293
 - A pupilla reakcióinak vizsgálata 294
 - Fiziológiás pupillareakciók 295
 - A pupilla kóros reakciói 295
 - A pupilla farmakológiája 297
 - Összefoglalás 297
- 13 A látóideg (nervus opticus) betegségei 300**
- A látóideg anatómiája 301
 - A látóideg fejlődése – fejlődési rendellenességek 302
 - A papilla szemtükri vizsgálata 303
 - A látóideg betegségei 305
 - Pangásos papilla 305
 - Gyulladásos betegségek 307
 - Intoxicatiók (toxikus amblyopia) 309
 - Elülső ischaemiás opticusneuropathia (EION) 309
 - Atrophia nervi optici 310
 - A látóideg daganatai 313
 - A látóideg sérülései 314
 - Összefoglalás 314
- 14 A látópálya betegségei 316**
- A látópálya lefutása 316
 - Látótérkiesések a látópálya különböző helyeinek érintettsége miatt 317
 - Chiasma-syndroma 318
 - A tractus opticus és a corpus geniculatum laterale betegségei 319
 - A radiatio optica (Graciolet-nyaláb) betegségei 319
 - Összefoglalás 320
- 15 Szemmozgászavarok 322**
- A külső szemizmok anatómiája 323
 - A szem motorikus funkciója 324
 - A szem szenzoros funkciója, a binocularis látás 326
 - Kancsalság 328
 - Kísérő kancsalság 328
 - Összefoglalás 334
 - Szemizombénulások 336
 - Bénulások kancsalság 336
 - Szemizombénulások agyideg-károsodásokban 339
 - Izom eredetű bénulások 340
 - A szemizombénulások gyógyítása 341
 - Szemtekerezés (nystagmus) 342
 - Összefoglalás 343

- 16 A könnyszervek (organa lacrimalia) betegségei 344**
A könnyszervek anatómiája 345
Vizsgálómódszerek 346
A könnyszervek betegségei 350
A glandula lacrimalis betegségei 350
A könnyelvezető rendszer betegségei 352
Könnyező szem, száraz szem 356
Összefoglalás 358
- 17 A szemüreg (orbita) betegségei 360**
Az orbita anatómiája 361
Az orbita fejlődése – fejlődési rendellenességek 362
Az orbita betegségeinek szemészeti tünetei 362
Vizsgálómódszerek 363
Az orbita keringési zavarai 366
Az orbita gyulladásai 367
Az orbita daganatai 370
Gyermekkori daganatok 370
Felnőttkori daganatok 371
Az orbita sérülései 373
Összefoglalás 375
- 18 Sérülések 378**
Mechanikai sérülések 379
A szem tompa sérülése (contusio bulbi) 379
A bántalmazott gyermek 383
Nem perforáló idegentest-sérülések 383
Kontaktlencse-viselés miatti sérülések 389
Perforáló sérülések 385
Elektromos sérülések 389
Sugárzás okozta sérülések 389
Összefoglalás 390
- 19 Öröklődő szembetegségek 392**
A retina öröklődő betegségei 394
Összefoglalás 396
- 20 Ergoftalmológia 398**
A munkahely megvilágítása 399
Véleményalkotó tevékenység 400
Összefoglalás 402
- 21 A vakságról. A csökkentlátók visualis rehabilitációja 404**
A csökkentlátók látásjavítására szolgáló optikai eszközök 406
Összefoglalás 409

22 A lézer a szemészetben	410
Összefoglalás	413
23 A szemészetben alkalmazott gyógyszerek	414
Gyógyszerek hatása a szemre	417
Összefoglalás	419
Gyógyszerek a szemészetben	420
Tárgymutató	424